

การพัฒนาทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตของพระสงฆ์ในจังหวัดกาญจนบุรี
เพื่อบูรณาการการเรียนรู้และการพัฒนาสังคมวิถีพุทธ

DEVELOPING ESSENTIAL SKILLS FOR THE FUTURE OF MONKS IN KANCHANABURI TO
INTEGRATE LEARNING AND SOCIAL DEVELOPMENT IN THE BUDDHIST WAY

พระครูศรีธรรมวรารณ

Phrakhrusrithammawaraporn

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์กาญจนบุรี ศรีไพบูลย์

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Kanchanaburi Buddhist College

Email: mnopphata@gmail.com

Received 1 October 2024; Revised 24 November 2024; Accepted 27 November 2024.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตของพระสงฆ์ในจังหวัดกาญจนบุรีเพื่อบูรณาการการเรียนรู้และการพัฒนาสังคมวิถีพุทธ มุ่งเน้นการพัฒนาความพร้อมของพระสงฆ์ในด้านการเรียนรู้และการพัฒนาสังคมวิถีพุทธอย่างบูรณาการ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตของพระสงฆ์ในจังหวัดกาญจนบุรี 2) เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตของพระสงฆ์ สู่การบูรณาการการเรียนรู้และการพัฒนาสังคมวิถีพุทธ และ 3) เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายส่งเสริมการพัฒนาทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตของพระสงฆ์ในจังหวัดกาญจนบุรีการวิจัยดำเนินการในรูปแบบการวิจัยเชิงอนาคตโดยใช้เทคนิค EDFR และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างและแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูงและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 20 คน

ผลการวิจัยพบว่า ทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตของพระสงฆ์ในจังหวัดกาญจนบุรีประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะทางสติปัญญา เช่น การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา 2) ทักษะทางอารมณ์และสังคม เช่น ความร่วมมือ การปรับตัว ความเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการสื่อสาร 3) ทักษะทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ เพื่อเผยแพร่ธรรมะผ่านสื่อออนไลน์และจัดการกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ และ 4) ทักษะเชิงความรู้ โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาตนเองและชุมชน

ในส่วนของการเสริมสร้างเครือข่าย พบว่าเครือข่ายจากภาครัฐ องค์กร และชุมชน มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้าน ผ่านการจัดกิจกรรมฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนความรู้ และการวางแผนพัฒนากิจกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการเผยแผ่พุทธศาสนาและสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชน

คำสำคัญ: ทักษะที่จำเป็น; บูรณาการ; วิถีพุทธ

Abstract

The research article, "Development of Essential Future Skills for Monks in Kanchanaburi Province to Integrate Learning and Buddhist Social Development", focuses on enhancing the preparedness of monks in integrating learning and fostering Buddhist social development. The study aims to achieve three primary objectives: (1) to analyze the essential future skills required for monks in Kanchanaburi Province, (2) to develop these essential skills towards the integration of learning and Buddhist social development, and (3) to establish networks to support the development of these essential future skills for monks in the province. The research was conducted as a futures-oriented study employing the EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) technique. Data collection tools included semi-structured interviews and questionnaires, and the data were analyzed using descriptive statistics, including percentages, means, and standard deviations. The study's target group consisted of 20 participants, including senior administrators and experts selected through purposive sampling.

The findings indicate that the essential future skills for monks in Kanchanaburi Province encompass four main areas: 1) Cognitive Skills, such as critical thinking and problem-solving; 2) Emotional and Social Skills, including collaboration, adaptability, cultural sensitivity, and effective communication; 3) Technological and Scientific Skills, emphasizing the use of online platforms to disseminate Buddhist teachings and efficiently manage activities; and 4) Knowledge-Based Skills, focusing on lifelong learning to enhance personal development and community sustainability.

Furthermore, the research highlights the significant role of networks comprising governmental organizations, private entities, and communities in supporting the development of these four skill areas. Such networks contribute to organizing training programs, knowledge-sharing initiatives, and systematically planning activities. These efforts enhance the monks' roles in disseminating Buddhist teachings and fostering sustainable development within their communities.

Keywords: Essential skills; Integration; Buddhist way of life.

บทนำ

ในยุคที่สังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนาทักษะแห่งอนาคตกลายเป็นความจำเป็นสำคัญสำหรับทุกภาคส่วน รวมถึงพระสงฆ์ที่มีบทบาทสำคัญในการเผยแผ่ศาสนาและพัฒนาสังคม การบูรณาการการเรียนรู้กับการพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับวิถีพุทธจะช่วยให้พระสงฆ์สามารถเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมยุคปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม (Porntip Srisuwan, 2020: 12) ซึ่งทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตยุคหลังโควิด-19 ประกอบด้วย ทักษะการปรับตัวและความยืดหยุ่น ทักษะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะการใช้ข้อมูล ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ ทักษะเชิงดิจิทัล ทักษะความฉลาดทางอารมณ์ และทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยแนวทางพัฒนาทักษะ คือ (1) การตระหนักรู้ตนเอง (2) เปิดใจ

รับสิ่งใหม่ ๆ (3) การลงมือทำ (4) เรียนรู้ต่อเนื่อง และ (5) นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ (Kamolporn Kalyanamitra, 2021: 163) ด้วยเหตุนี้ การศึกษาทักษะแห่งอนาคตของพระสงฆ์ในจังหวัดกาญจนบุรีซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและศาสนา มีความสำคัญในการสร้างสรรค์แนวทางการบูรณาการการเรียนรู้และการพัฒนาสังคมให้เข้ากับวิถีของพระพุทธศาสนาให้มีความยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ การบูรณาการทักษะทางสังคมกับหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร การแก้ไขปัญหา และการส่งเสริมคุณธรรมในสังคม (Supatra Ratanaprasan, 2018: 35) เพื่อให้พระสงฆ์สามารถปฏิบัติงานทางศาสนาได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและส่งเสริมการพัฒนาสังคมวิถีพุทธต่อไป

จังหวัดกาญจนบุรีเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม มีชุมชนที่อาศัยอยู่หลายกลุ่ม ทั้งชาวไทย ชาวไทยเชื้อสายจีน ชาวไทยเชื้อสายมอญ รวมถึงชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดน การที่จังหวัดกาญจนบุรีมีความหลากหลายของประชากรทำให้เกิดความท้าทายในการบูรณาการความรู้ทางศาสนากับการพัฒนาชุมชน ในปัจจุบัน พระสงฆ์ที่ทำงานในพื้นที่นี้พบว่าความสามารถในการบูรณาการทักษะทางสังคม การสื่อสาร และการปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของชุมชนที่หลากหลายยังขาดการพัฒนา (Wattanak, S., 2019: 28) การพัฒนาทักษะเหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในความหลากหลายของสังคมและส่งเสริมการทำงานร่วมกันเพื่อการพัฒนาสังคมให้ยั่งยืนยิ่งขึ้น ความต้องการในการศึกษาทักษะแห่งอนาคตของพระสงฆ์เพื่อบูรณาการการเรียนรู้และการพัฒนาสังคมจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้พระสงฆ์สามารถมีบทบาทที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจสังคมและวัฒนธรรม มีความรับผิดชอบชุมชน สังคมและประเทศชาติ สามารถปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Patharawadee Inthapunttee and Other, 2024: 57)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาความต้องการและลักษณะของทักษะแห่งอนาคตที่พระสงฆ์ในจังหวัดกาญจนบุรีควรมี เพื่อที่จะสามารถบูรณาการการเรียนรู้และการพัฒนาสังคมในวิถีทางพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Woraphon Sombatnana, 2018: 47) การวิจัยนี้มุ่งเน้นแก้ไขปัญหาที่สำคัญเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในจังหวัดกาญจนบุรีในบริบทของสังคมปัจจุบัน แม้พระสงฆ์จะมีบทบาทสำคัญในด้านการชี้แนะทางจิตวิญญาณและการเป็นผู้นำชุมชน แต่ยังคงขาดทักษะที่จำเป็นในการรับมือและมีส่วนร่วมกับความท้าทายของสังคมยุคใหม่ เช่น ทักษะการสื่อสาร การแก้ไขปัญหา การคิดวิเคราะห์ และการนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งส่งผลให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติกิจทางศาสนาและการพัฒนาสังคมลดลง รวมถึงขาดการบูรณาการระหว่างการเรียนรู้ในมิติทางธรรมะกับการพัฒนาสังคมแบบองค์รวม อันส่งผลให้บทบาทของพระสงฆ์ต่อการส่งเสริมคุณค่าทางศาสนาและการพัฒนาชุมชนยั่งยืนในสังคมที่มีความหลากหลายไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างเต็มที่ ผลการวิจัยคาดว่าจะนำไปสู่การพัฒนากรอบแนวคิดสำหรับการเสริมสร้างทักษะพระสงฆ์ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กรอบแนวคิดดังกล่าวจะช่วยให้พระสงฆ์ปฏิบัติหน้าที่ทางศาสนาและพัฒนาสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสามารถประยุกต์ใช้ในโปรแกรมการฝึกอบรมของสำนักสงฆ์และวัดต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นแนวทางสำหรับการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ องค์กรทางศาสนา และชุมชน เพื่อสนับสนุนบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคมแบบยั่งยืน ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตของพระสงฆ์ในจังหวัดกาญจนบุรี

2) เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตของพระสงฆ์สู่การบูรณาการการเรียนรู้และการพัฒนาสังคมวิถีพุทธ

3) เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายส่งเสริมการพัฒนาทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตของพระสงฆ์ในจังหวัดกาญจนบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

ทฤษฎีและหลักการแนวคิดทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต (Future Skill)

ทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตหรือ Future Skill คือทักษะที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 โดยจะเน้นการพัฒนาทักษะที่สำคัญในการดำรงชีวิตการทำงาน และการศึกษาให้เหมาะสมกับความท้าทายของโลกอนาคต เคน เคย์ ประธานาธิบดีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ได้ระบุถึงทักษะหลักๆ ที่จำเป็น ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและการทำงาน และทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี นอกจากนี้ยังมีการเน้นถึงความสำคัญของทักษะดิจิทัล (Digital Skills) ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking Skills) และทักษะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation Skills) (Raktibul Sitthilop, 2023) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ผู้เรียนจำเป็นต้องมีเพื่อปรับตัวและเตรียมพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการหมายถึงการออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความรู้ในศาสตร์ต่างๆ ให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจะเชื่อมโยงวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกัน โดยให้ความสำคัญกับการฝึกฝนและการเรียนรู้ที่เป็นองค์รวม การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้จากหลายศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง นอกจากนี้ยังเน้นการเชื่อมโยงแนวคิดจากวิชาต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องและเป็นองค์รวมของการดำเนินชีวิตมากยิ่งขึ้น (Office of the National Education Commission, 2002)

แนวคิดการพัฒนาสังคมวิถีพุทธ

การพัฒนาสังคมตามวิถีพุทธนั้นมีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้บุคคลมีความเห็นถูกต้องตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา การพัฒนาสังคมในทัศนะของพุทธศาสนามุ่งให้เกิดความเข้าใจและปฏิบัติธรรมที่ถูกต้อง เมื่อบุคคลได้รับการพัฒนาจนเกิดความเห็นที่ถูกต้องตามหลักพุทธธรรมแล้ว การแสดงออกทั้งทางกายและวาจาก็จะไม่เป็นปัญหาต่อสังคม แต่จะกลายเป็นพลังเสริมสร้างสังคมให้ดีขึ้น (Phrakhru Pariyattitham Wong, 2020) กรอบแนวคิดนี้ได้รับแรงบันดาลใจจากการที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้และสั่งสอนบุคคลที่แสวงหาทางพ้นทุกข์ และส่งพระสาวกไปประกาศพระศาสนาเพื่อพัฒนาจิตใจและสังคมอย่างเป็นองค์รวม

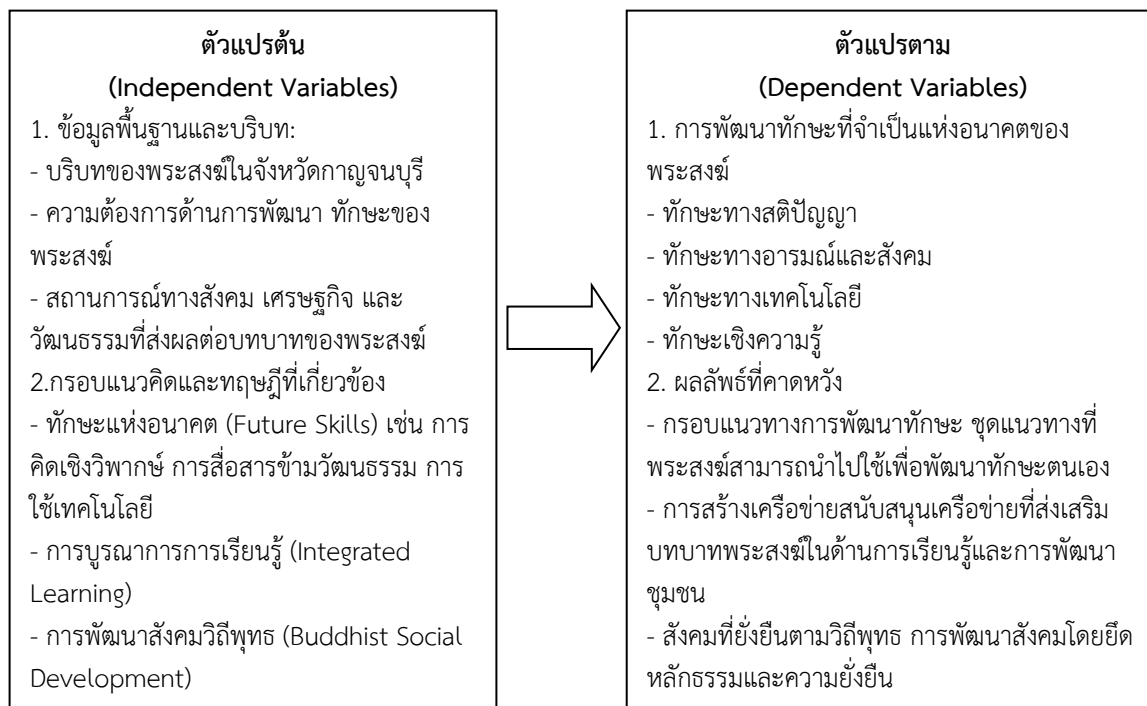
แนวคิดการดำรงชีวิตตามพุทธศาสนา

การดำรงชีวิตตามพุทธศาสนาเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีโดยการพัฒนาตนเองทั้งด้านกาย ศีล จิต และปัญญา บุคคลในสังคมพึงมีความสุขที่แท้จริง ซึ่งเกิดจากความรู้สึกรู้สึพอใจในตนเองและการใช้ชีวิตที่มีคุณค่า หลักการพัฒนาตนเองที่เน้นในพุทธศาสนาประกอบด้วย การฝึกฝนพฤติกรรมและการปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอน การดำรงชีวิตตามพุทธศาสนาจะทำให้บุคคลเกิดความสมดุลทั้งทางกายและใจ (Sard Phoonason, 2021) ซึ่งนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดี และสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต (Future Skill) ได้ศึกษาเพื่อเตรียมการพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 (Disruption) โดย

เน้นทักษะที่จำเป็นใน 5 ด้าน ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากร ความหลากหลายของคนต่างช่วงวัย การพัฒนาเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างอาชีพ และการเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้ (Office of the Education Council Secretariat, 2021: 19-27) การศึกษาดังกล่าวได้รวบรวมบทความวิชาการและรายงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสรุปแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบันและอนาคต

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย/วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงอนาคต โดยใช้เทคนิค Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR) พื้นที่วิจัย คือ จังหวัดกาญจนบุรี ประชากร คือ ผู้บริหารระดับสูง และ ผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มตัวอย่าง คือ จำนวน 20 คน ซึ่งคัดเลือกโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง พัฒนาขึ้นตามแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะและการบูรณาการการเรียนรู้และการพัฒนาสังคมวิถีพุทธ ใช้ศึกษาเพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับบริบท ปัญหา และแนวทางการพัฒนาทักษะของพระสงฆ์ในจังหวัดกาญจนบุรี

2. แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ใช้ศึกษาและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกรอบแนวทางการพัฒนาทักษะที่ได้จากการวิเคราะห์ในขั้นต้น เครื่องมือได้รับการตรวจสอบความเชื่อมั่นโดยผู้เชี่ยวชาญ

การรวบรวมข้อมูลดำเนินการระหว่าง เดือน กันยายน 2566 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ.2567 ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วย สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์โดยใช้การสังเคราะห์ข้อมูลและเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ขั้นตอนการวิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์เชิงลึก ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างกรอบประเด็นสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. การร่างกรอบแนวทางพัฒนาทักษะ สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์เพื่อสร้างร่างกรอบการพัฒนาทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตของพระสงฆ์
3. การเก็บข้อมูลเชิงลึกด้วย EDFR เก็บข้อมูล 3 รอบ ได้แก่ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ การจัดทำแบบสอบถาม และการสร้างฉันทามติ (Consensus)
4. การเสนอยุทธศาสตร์และเครือข่ายการพัฒนา: สรุปและนำเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะที่เหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

งานวิจัยนี้มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาทักษะของพระสงฆ์ในจังหวัดกาญจนบุรีให้ตอบสนองต่อความท้าทายในอนาคต และส่งเสริมการบูรณาการการเรียนรู้และการพัฒนาสังคมวิถีพุทธอย่างยั่งยืน

ผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การพัฒนาทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตของพระสงฆ์ในจังหวัดกาญจนบุรี
ผลการวิจัย พบว่า ทักษะทั้ง 4 ด้านมีความสำคัญต่อพระสงฆ์ในการปฏิบัติหน้าที่ทางศาสนาและการพัฒนาชุมชนโดยรวม โดยสรุปได้ดังนี้
- 1) ทักษะทางสติปัญญา ได้แก่ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) การคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking) การแก้ปัญหา (Problem-solving) การตัดสินใจ (Decision-making) ทักษะเหล่านี้มีความจำเป็นในการเผชิญกับปัญหาและความท้าทายที่เกิดขึ้นในชุมชน นอกจากนี้ยังส่งผลให้พระสงฆ์สามารถให้คำแนะนำทางธรรมและแก้ไขปัญหาชีวิตของผู้คนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) ทักษะทางอารมณ์และสังคม ประกอบด้วย การทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaborative Skills) ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมที่หลากหลาย (Cross-cultural Competence) การตระหนักรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม (Social and Cultural Awareness) ความเข้าใจผู้อื่น (Empathy) ความยืดหยุ่น (Flexibility) การปรับตัว (Adaptability) และความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) ทักษะเหล่านี้มีบทบาทในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพระสงฆ์และชุมชน ทำให้พระสงฆ์สามารถให้การสนับสนุนและเข้าถึงปัญหาของผู้คนได้ดีขึ้น
- 3) ทักษะทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ ความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีมีความสำคัญมากในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเผยแพร่ธรรมะและการสื่อสารกับชุมชน การพัฒนาทักษะนี้จะช่วยให้พระสงฆ์สามารถเผยแพร่คำสอนพุทธศาสนาได้กว้างไกลและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายมากขึ้น รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการกิจกรรมทางศาสนาและการพัฒนาชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ
- 4) ทักษะเชิงความรู้ เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต พระสงฆ์ควรมีความตั้งใจในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องผ่านการศึกษาอบรมในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นจิตวิทยา การบริหารจัดการชุมชน และทักษะการสื่อสารที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน นอกจากนี้ควรมีการสร้างความรู้ในวัฒนธรรมท้องถิ่นและสามารถตอบสนองต่อปัญหาของชุมชนได้อย่างเหมาะสม การเสริมสร้างทักษะเชิงความรู้เหล่านี้จะทำให้พระสงฆ์สามารถปฏิบัติหน้าที่ทางศาสนาและมีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตของพระสงฆ์ สู่การบูรณาการการเรียนรู้และการพัฒนาสังคมวิถีพุทธ

ผลการวิจัยพบว่า ทักษะที่สำคัญประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลักที่ครอบคลุมความต้องการในปัจจุบันและอนาคตของพระสงฆ์ ดังนี้

1) ทักษะทางสติปัญญา ได้แก่ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) การคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking) การแก้ปัญหา (Problem-solving) การตัดสินใจ (Decision-making) ทักษะทางสติปัญญาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับพระสงฆ์ในการตอบสนองความต้องการของสังคมและการเผยแพร่ธรรมะอย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกคิดอย่างมีวิจารณญาณและการตัดสินใจที่รอบคอบจะทำให้พระสงฆ์สามารถตอบสนองปัญหาของชุมชนและประชาชนได้ดีขึ้น

2) ทักษะทางอารมณ์และสังคม ได้แก่ การทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaborative Skills) การปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมที่หลากหลาย (Cross-cultural Competence) การตระหนักรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม (Social and Cultural Awareness) การเข้าใจผู้อื่น (Empathy) ความยืดหยุ่น (Flexibility) การปรับตัว (Adaptability) ความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) และการสื่อสาร (Communication Skills) การพัฒนาทักษะทางอารมณ์และสังคมมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน การมีความสามารถในการปรับตัวและเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรมจะช่วยให้พระสงฆ์สามารถสร้างความเข้าใจและเชื่อมโยงกับคนทุกกลุ่มได้ดีขึ้น

3) ทักษะทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การเผยแพร่พระธรรมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การสื่อสารกับชุมชนผ่านแอปพลิเคชันและเว็บไซต์ พระสงฆ์ควรมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในการเผยแพร่พระธรรม สร้างสื่อการสอน และสื่อสารกับชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ต่างๆ เพื่อสื่อสารกับประชาชนในวงกว้างขึ้น การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนรู้จะช่วยให้พระสงฆ์สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลใหม่ๆ และปรับตัวเข้ากับเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างทันการณ์

4) ทักษะเชิงความรู้ ได้แก่ การบูรณาการหลักธรรมในชีวิตประจำวัน การประยุกต์ใช้หลักธรรมในสังคม และการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนและการสอนธรรมะ ทักษะเชิงความรู้ของพระสงฆ์เน้นการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต การเรียนรู้หลักธรรมและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้พระสงฆ์มีความพร้อมในการเผยแพร่ธรรมะและสร้างความเข้าใจแก่สังคมได้มากขึ้น รวมถึงการมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือชุมชนและสร้างคุณค่าต่อสังคม

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การเสริมสร้างเครือข่ายส่งเสริมการพัฒนาทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตของพระสงฆ์ในจังหวัดกาญจนบุรี

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาเครือข่ายนั้นมีความสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาพระสงฆ์ให้มีทักษะที่ทันสมัยและจำเป็นต่ออนาคต ซึ่งประกอบไปด้วยทักษะ 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะทางสติปัญญา ทักษะทางอารมณ์และสังคม ทักษะทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ และทักษะเชิงความรู้ โดยการใช้แนวทางของการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) และมุ่งเน้นการศึกษาความเป็นไปได้ของการพัฒนาทักษะของพระสงฆ์ในอนาคต มีการเสริมสร้างเครือข่าย ดังนี้

1) การเสริมสร้างเครือข่าย ได้ใช้แนวทางการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรที่เกี่ยวข้อง และชุมชนท้องถิ่น เพื่อร่วมกันพัฒนาพระสงฆ์ในจังหวัดกาญจนบุรีให้เป็นต้นแบบในการบูร

ณาการการเรียนรู้และพัฒนาสังคมวิถีพุทธ กระบวนการดังกล่าวเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับชุมชน ส่งผลให้เกิดการสนับสนุนในเชิงวิชาการ ทรัพยากร และแนวคิดที่จะพัฒนาทักษะที่จำเป็นเพื่อให้พระสงฆ์สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและมีบทบาทในการพัฒนาสังคมได้อย่างยั่งยืน

2) การเสริมสร้างเครือข่ายดังกล่าวยังมุ่งเน้นไปที่การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมและการทำงานร่วมกันระหว่างพระสงฆ์และองค์กรต่าง ๆ เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร การแก้ปัญหา และการทำงานเป็นทีม อันจะทำให้พระสงฆ์สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชุมชน การเสริมสร้างเครือข่ายยังส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการปรึกษากันระหว่างพระสงฆ์และผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ

3) การสร้างเครือข่ายได้ถูกกำหนดผ่านกิจกรรมที่เป็นไปตามแนวทางที่เหมาะสม เช่น การวิเคราะห์แนวโน้มการเสริมสร้างเครือข่าย การนำเสนอแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะ และการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ โดยผลที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรมเหล่านี้คือ การสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนในความจำเป็นของการพัฒนาทักษะในอนาคต และการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างจริงจังในการพัฒนาพระสงฆ์ในจังหวัดกาญจนบุรี

4) การเสริมสร้างเครือข่ายส่งเสริมการพัฒนาทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตของพระสงฆ์ในจังหวัดกาญจนบุรีนั้นมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาสังคมตามวิถีพุทธ ทำให้พระสงฆ์สามารถปรับตัวและพัฒนาตนเองให้มีทักษะที่เหมาะสมต่อการทำงานในอนาคต โดยความร่วมมือกับเครือข่ายภาคส่วนต่าง ๆ ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาพระสงฆ์ในพื้นที่

สรุปผลการวิจัย ผลการศึกษาพบว่าทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตของพระสงฆ์ในจังหวัดกาญจนบุรีทั้ง 4 ด้านนี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ส่งผลต่อการบูรณาการการเรียนรู้และการพัฒนาสังคมวิถีพุทธ ซึ่งทักษะเหล่านี้มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของพระสงฆ์ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ทางศาสนาและเป็นผู้ผู้นำในการพัฒนาชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตของพระสงฆ์ในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่าทักษะ 4 ด้านมีความสำคัญต่อพระสงฆ์ ได้แก่ 1) ทักษะทางสติปัญญา เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา เพื่อเผชิญความท้าทายและให้คำแนะนำที่ดี 2) ทักษะทางอารมณ์และสังคม เน้นความร่วมมือ การปรับตัว และความเข้าใจผู้อื่น 3) ทักษะทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ เพื่อเผยแพร่ธรรมะผ่านสื่อออนไลน์และจัดการกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ 4) ทักษะเชิงความรู้ เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาตนเองและชุมชนอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีหลายประการ ดังนี้

1. ทักษะทางสติปัญญาที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ที่สนับสนุนการเผชิญปัญหาและการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ (Smith, 2015: 55) ทักษะนี้ถือว่ามีสำคัญในการส่งเสริมความสามารถในการตัดสินใจและการให้คำแนะนำที่ดีต่อผู้อื่น

2. ทักษะทางอารมณ์และสังคมที่เน้นการสร้างความร่วมมือและการปรับตัว ตรงกับการพัฒนาทักษะทางอารมณ์ที่เน้นการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Tsekhmister et al., 2020: 85) ความสามารถนี้เป็นสิ่งที่สนับสนุนการเชื่อมโยงกับสังคมและช่วยให้พระสงฆ์สามารถทำงานเป็นทีม สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ซึ่งเป็นทักษะที่ได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญในสังคมปัจจุบันที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงและความหลากหลาย

3. ทักษะทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์สอดคล้องกับการใช้เทคโนโลยีในงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา การวิจัยพบว่าการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Facebook, YouTube และการสร้าง

เว็บไซต์ของวัด สามารถเข้าถึงชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Thornhill-Miller et al., 2023: 42) การปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นทักษะที่จำเป็นเพื่อให้พระสงฆ์สามารถเผยแพร่ธรรมะได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว

4. ทักษะเชิงความรู้หรือการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นสิ่งที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในแนวคิดของการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาตนเองและชุมชน ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติและการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องสามารถนำไปสู่การเติบโตทางความคิดและการเรียนรู้ที่ยั่งยืนในอนาคต (Johnson, 2018: 72)

ทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตของพระสงฆ์เพื่อบูรณาการการเรียนรู้และพัฒนาสังคมวิสุทธิ พพบว่า มี 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) ทักษะทางสติปัญญา เช่น การคิดอย่างวิจารณ์ญาณและการตัดสินใจที่รอบคอบ 2) ทักษะทางอารมณ์และสังคม เช่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น การเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการสื่อสาร 3) ทักษะทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ เช่น การใช้สื่อออนไลน์ในการเผยแพร่ธรรมะ และ 4) ทักษะเชิงความรู้ เช่น การบูรณาการหลักธรรมในชีวิตประจำวันและการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติและสอนธรรมะ สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในหลายแง่มุม ดังนี้

1. ทักษะทางสติปัญญา ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าทักษะทางสติปัญญา เช่น การคิดอย่างวิจารณ์ญาณและการตัดสินใจที่รอบคอบ มีความสำคัญต่อการพัฒนาพระสงฆ์ ซึ่งตรงกับทฤษฎีการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหาที่เน้นให้ผู้ปฏิบัติมีการพิจารณาและการคิดรอบด้าน (Smith, 2015: 45) และการพัฒนาทักษะการตัดสินใจที่สามารถนำไปใช้ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาและการทำงานร่วมกับชุมชน

2. ทักษะทางอารมณ์และสังคม ผลการศึกษายังพบว่าทักษะทางอารมณ์และสังคม เช่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น การเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการสื่อสารมีความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) ที่ระบุว่าผู้ที่มีความเข้าใจในอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นจะสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Goleman, 2000: 132). การพัฒนาทักษะนี้จึงเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้พระสงฆ์สามารถสื่อสารธรรมะได้อย่างเหมาะสมและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน

3. ทักษะทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการใช้สื่อออนไลน์ในการเผยแพร่ธรรมะเป็นทักษะที่สำคัญต่อการพัฒนาพระสงฆ์ในอนาคต สอดคล้องกับทฤษฎีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานด้านการเผยแพร่พระพุทธศาสนา ที่เน้นให้พระสงฆ์มีทักษะการใช้สื่อออนไลน์เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายและเข้าถึงสารธรรมะได้ง่ายขึ้น (Jones, 2019: 78)

4. ทักษะเชิงความรู้ การบูรณาการหลักธรรมในชีวิตประจำวันและการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติและสอนธรรมะเป็นทักษะที่เน้นให้พระสงฆ์สามารถเชื่อมโยงหลักธรรมกับการดำเนินชีวิตประจำวัน และนำความรู้นี้ไปพัฒนาชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดการบูรณาการการเรียนรู้ (Integrated Learning) ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่สามารถเชื่อมโยงกับบริบทชีวิตจริงได้ (Dewey, 1938: 63)

การเสริมสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในอนาคตของพระสงฆ์ในจังหวัดกาญจนบุรี พพบว่า เครือข่ายมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ ทักษะทางสติปัญญา อารมณ์และสังคม เทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ และเชิงความรู้ การวิจัยนี้ใช้วิธีการเชิงอนาคต โดยมีการร่วมมือจากภาครัฐ องค์กรต่าง ๆ และชุมชน เพื่อสร้างเครือข่ายที่ส่งเสริมการพัฒนาพระสงฆ์ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนา จัดกิจกรรมฝึกอบรมและแลกเปลี่ยนความรู้ รวมทั้งการวางแผนกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจและการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะในอนาคต (Future Skill) โดยแสดงให้เห็นว่าการเสริมสร้างเครือข่ายมีส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับพระสงฆ์ให้สามารถปรับตัวเข้ากับยุคที่สังคมและเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Raktibul Sittthilop, 2023)

การเสริมสร้างเครือข่ายจะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างพระสงฆ์และชุมชน โดยเฉพาะการฝึกอบรมและการทำงานร่วมกันระหว่างพระสงฆ์และองค์กรต่าง ๆ ทำให้พระสงฆ์ได้รับทักษะการสื่อสาร การแก้ปัญหา และการทำงานเป็นทีมที่สำคัญ ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับแนวคิดของการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน (Office of the National Education Commission, 2002)

นอกจากนี้ แนวคิดการพัฒนาสังคมวิถีพุทธยังสนับสนุนการเสริมสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาทักษะของพระสงฆ์ในด้านต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นการปรับตัวของพระสงฆ์ให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและมีบทบาทในการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน การจัดกิจกรรมที่สนับสนุนการฝึกอบรมทักษะการสื่อสาร การแก้ปัญหา และการทำงานเป็นทีม เป็นสิ่งที่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะด้านอารมณ์และสังคม และการเชื่อมโยงกับองค์กรต่าง ๆ (Phrakhru Pariyattitham Wong, 2020)

นอกจากนี้ แนวทางการเสริมสร้างเครือข่าย ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ของพระสงฆ์ เพื่อปรับตัวให้เข้ากับยุคดิจิทัลและการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคม โดยรวมแล้ว ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในเรื่องของการเสริมสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในอนาคตสำหรับพระสงฆ์ในจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและมีบทบาทในการพัฒนาสังคมตามวิถีพุทธได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปองค์ความรู้

องค์ความรู้/นวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากการวิจัย

จากการการพัฒนาทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตของพระสงฆ์ในจังหวัดกาญจนบุรีเพื่อบูรณาการการเรียนรู้และการพัฒนาสังคมวิถีพุทธ ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ทักษะทางสติปัญญา ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และคิดสร้างสรรค์ เพื่อแก้ปัญหาในชุมชน

2. ทักษะทางอารมณ์และสังคม ความเข้าใจและการปรับตัวต่อผู้อื่น การทำงานร่วมกับชุมชน และการสร้างความสามัคคี

3. ทักษะทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ การใช้สื่อดิจิทัลในการเผยแพร่ธรรมะ และเรียนรู้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการงานศาสนา

4. ทักษะเชิงความรู้ การเรียนรู้ตลอดชีวิต การบูรณาการหลักธรรมในชีวิตประจำวัน และการประยุกต์ใช้ความรู้จากหลากหลายสาขาเพื่อพัฒนาชุมชน

ทักษะเหล่านี้ช่วยเสริมบทบาทพระสงฆ์ในยุคปัจจุบันและสร้างความยั่งยืนให้กับสังคมวิถีพุทธ.

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สนับสนุนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาทักษะพระสงฆ์ ภาครัฐควรจัดทำนโยบายที่ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่น ในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในอนาคตของพระสงฆ์ในจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อสร้างองค์ความรู้และทักษะด้านสติปัญญา เทคโนโลยี และสังคม ให้พระสงฆ์สามารถปรับตัวและเป็นผู้นำการพัฒนาสังคมวิถีพุทธได้อย่างยั่งยืน

1.2 จัดตั้งโครงการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะพระสงฆ์อย่างต่อเนื่อง: ควรมีนโยบายจัดตั้งโครงการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะพระสงฆ์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในยุคดิจิทัล เช่น ทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี และการแก้ปัญหา เพื่อให้พระสงฆ์สามารถปฏิบัติการกิจเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 การศึกษาและพัฒนาแบบจำลองที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายที่สามารถนำไปใช้ได้มีประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นของพระสงฆ์ในอนาคต โดยเน้นการบูรณาการองค์ความรู้จากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อาทิ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และสถาบันการศึกษา เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และการสนับสนุนที่หลากหลายและครอบคลุม

2.2 การประเมินผลการพัฒนาทักษะพระสงฆ์ในระยะยาว ควรทำการวิจัยเชิงประเมินผลในระยะยาว เพื่อวัดผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาเครือข่ายและทักษะของพระสงฆ์ว่ามีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาขึ้นอย่างไรบ้าง ทั้งในด้านการปฏิบัติหน้าที่ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา และการพัฒนาสังคม นอกจากนี้ ควรศึกษาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการพัฒนาเพื่อหาวิธีปรับปรุงและแก้ไขให้การพัฒนาทักษะของพระสงฆ์มีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

References

Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Macmillan.

Goleman, D. (2000). *Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ*. New York: Bantam Books.

Johnson, R. (2018). *Lifelong Learning and Community Development*. London: Lifelong Learning Publishing.

- Jones, R. (2019). *Technology in Religious Practice*. London: Routledge.
- Kamolporn Kalyanamitra. (2021). Skill Essential for the Future Work Performance in the Post Covid-19 Era. *Journal of MCU Buddhapanya Review*. Vol. 6 No. 3 (September–December 2021): 163 – 176.
- Office of the Education Council Secretariat. (2021). *Essential Future Skills for Preparing the Development of Thai People of All Ages to Meet the Rapid Changes (Disruption) of the 21st Century World*. Bangkok: Phetkasem Printing Group Co., Ltd.
- Office of the National Education Commission. (2002). *National Education Act B.E. 2542, Amended (No. 2) B.E. 2545*. Bangkok: Prikwan Graphic Co., Ltd.
- Patharawadee Inthapuntee and Other. (2024). Community-Integrated Learning Management using Project-Based to Develop Academic Achievement and Professional accounting Skill. *Journal of MCU Buddhapanya Review*. Vol. 9 No. 2 (March-April 2024): 55–66.
- Phrakhrui Pariyattitham Wong. (2020). *The Development of Society According to Buddhist Principles*. Bachelor of Buddhist Studies Thesis. Ayutthaya: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Porntip Srisuwan. (2020). *The Integration of Education in Buddhism*. Bangkok: Witthi Buddh Publishing House.
- Raktibul Sitthilop. (2023). *Essential Work Skills in the 21st Century*. Independent Study for the Master of Management Program. College of Management, Mahidol University.
- Sard Phoonason. (2021). "Thai Buddhist Approach to Sustainable Development in the New Normal Era," *Journal of Graduate Studies Mahachula Khon Kaen*, 8(2).
- Smith, A. (2015). *Critical Thinking and Problem Solving*. New York: Education Press.
- Smith, J. (2015). *Critical Thinking and Problem-Solving Skills*. New York: Academic Press.
- Supatra Ratanaprasan. (2018). Learning Skills of Monks and Social Development. *Journal of Social Development*, 12(1), 34-45.
- Tsekhmister, O., et al. (2020). Emotional Skills for Professional Development. *Journal of Education*, 85, 102-110.
- Thornhill-Miller, B., et al. (2023). Technology and Communication in Buddhist Practice. *Journal of Intelligence*, 42-47.
- Wattanak, S. (2019). Communication Skills in Religion within a Multicultural Society. *Journal of Religious Studies*, 9(3), 27-30.
- Woraphon Sombatnana. (2018). Guidelines for Developing Future Skills for Monks in the Context of Thai Society. *Journal of Education for Development*, 10(2), 45-50.

